

Territoris sense fronteres

Vaig conèixer a Begonya Pozo en el curs 1996-1997. Era alumna d'una assignatura de cinqué d'Hispaniques, Comentario de textos II. "Regreso en el trenet", de César Simón, va ser un dels poemes que comentàrem a classe. L'atzar que, com deia Luis Cernuda, guia amb pas de borratxo el nostre destí, va fer que al cap dels anys es doctorara amb una tesi sobre l'obra poètica de César Simón, que és l'origen del seu llibre *Un aire interior al mundo (Apuntes de un diálogo inacabado con César Simón)*, de 2010. El seu vincle amb l'obra i amb la memòria del poeta no ha cessat. Li devem la creació del Premi César Simón, la iniciativa per a denominar la Sala de Junes de la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació amb el nom del poeta i el detall de col·locar-hi una de les fotografies més emblemàtiques de César Simón, o la celebració en la mateixa Facultat, la passada tardor, d'un homenatge amb motiu dels vint-i-cinc anys de la seua mort. Aquesta és una mostra de com la formació i la capacitat acadèmica de Begonya Pozo van acompanyades de l'entusiasme i de l'espenta necessàries per a implicar-se i fer realitat projectes que altres només albirem.

Llicenciada també en Filologia Italiana, la devoció de Begonya Pozo per Itàlia i, sobretot, per la seua llengua i la seua literatura és ben coneguda. Professora titular de Filologia Italiana en la Universitat de València, sempre ha sabut traslladar aquesta estima a la docència. Ha impartit, en diferents plans d'estudis, des de Literatura medieval i del Renaixement o Literatura contemporània, a Llengua instrumental, passant per assignatures de Traducció. I, tanmateix, crec que la dificultat més gran, a més de la responsabilitat, rau en assignatures com "Introducció als textos literaris en llengua italiana", en un primer curs. Cal tenir un gran coneixement de la matèria per a poder sintetitzar-la i, al mateix temps, oferir-la de forma atractiva a uns estudiants que, majoritàriament, comencen a estudiar la llengua italiana. De nou la formació i la capacitat acadèmica són imprescindibles per saber com obrir les portes apropiades i proporcionar els mitjans perquè els estudiants inicien el seu camí. En aquest sentit, tant en la docència com en la investigació no ha negligit la formació i el desenvolupament de les noves tecnologies: Màster en "Scrittura, letteratura e rete", en 2010, per la Università degli Studi di Roma Tor Vergata, forma part de xarxes d'investigació com MIGRA, GET o IMEO.

Tota aquesta activitat és indestriable de la seua sensibilitat cap a la paraula, de la seua escriptura poètica. La intensa connexió entre l'activitat docent i la creativa s'aprecia en el seu poemari *Novunque (Vertebre romane)*, publicat en 2015, una edició multilingüe, en la qual al costat de l'original italià apareixen les traduccions fetes per poetes a l'espanyol, al català, al gallec, a l'euskera i al portugués. No resulta estrany que les seues classes de traducció tant en el Grau com en

el Màster resulten tan profitoses per a l'alumnat, perquè van més enllà, són una reflexió sobre la llengua i sobre què significa la reescriptura. Ni sorprén que part de la seua investigació estiga, per una banda, dedicada als estudis de traductologia, especialment en l'àmbit ibèric i italià, i per una altra, a l'estudi de les literatures migrants, fonamentalment en la literatura italòfona. Algunes de les seues estades a centres de recerca (Ferrera de Pallars, Bologna, Santiago de Chile, Vic o Lisboa), responen a aquestes línies d'estudi.

Partidària de la felicitat i del compromís, és difícil, per no dir impossible, trobar activitat acadèmica i investigadora de Begonya Pozo que no estiga lligada a aquests dos principis. I des d'aquesta posició es pot relacionar la seua dedicació als estudis de gènere, on caldria recordar que junt amb Carles Padilla, van proposar una paraula nova, criptoginia —un concepte per a investigar un fenomen tan antic com l'ocultació dels referents femenins en els espais de major prestigi de la nostra societat—, amb l'escriptura poètica, per exemple amb el seu últim llibre, *Arrel*, de 2024, i amb el treball fet des de 2012 com a Vicedegana de Cultura, Igualtat, Polítiques inclusives i sostenibilitat de la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació de la Universitat de València.

Finament, en el seu cas la investigació arriba a altres territoris. La poesia ha estat un punt d'ancoratge en els diferents espectacles, a l'Octubre CCC, el Micalet o el Palau de les Arts, que Begonya Pozo ha dirigit per a Carena, una organització dedicada al suport psicològic a persones malaltes de càncer i altres malalties greus. En alguns d'aquests espectacles, especialment en *Humanitarts*, al Palau, ha estat necessari fer un treball de camp, investigar i assajar per a poder posar en escena de forma simultània poesia, música, dansa i pintura. És una altra mostra de com els itineraris que recorre la investigació no coneixen fronteres, i és una prova de com l'entusiasme i l'espenta naturals de Begonya Pozo es multipliquen quan hi ha un compromís social.

Antònia Cabanilles